

SZIRMAI KÁROLY:

Grószki különös hangokat hall

(Elbeszélés)

Grószki nem igen tudott éjjel aludni. Nemcsak koránál, hanem pihentségénél fogva sem. Szabad levegőre ugyanis ritkán jutott, mert rossz lábaival egymagában nem járhatott lépcsőkön, leánya s veje pedig napközben annyira el voltak foglalva az üzlettel, hogy csak néha tudták a közeli téren megsétáltatni. Így csupán az emeleti lakásban csoszoghatott, császálhatott, közben tett-vett, elpiszmozgott a szobákban, szekrényekben motozott. Dél felé megfőzte napi könnyű ebédjét, elmosogatott, majd letelepedett az asztalhoz olvasni, s ha erre is ráunt, beült az ablak melletti karosszékbe. Onnan figyelte, mi történik az ikerház tuloldali lakásaiban, nem ölelkezik-e össze a szerelmes pár a fehér függöny mögött, nincs-e új látogatója a fiúsan karcsú, sáfrányvörös hajú, rekedt hangú táncosnőnek. A közbeeső, hosszúkás kert, ahol nem nőtt más, csak moha és csenevész pázsit, s melyet ledobált papírhulladékok éktelenítettek, nem érdekelte, mert ott sohasem történt semmi, de a belátszó utca-darabkát annál jobban szemmel tartotta. Az összes ismerősök ott mentek vagy ott siettek el, ki magában, ki társaságban, ki egy ismeretlen nővel vagy férfivel, néha gyanúsán összébújó, összehajló közelségben, amiről érdemes volt elgondolkozni.

Megtörtént, hogy a kert előtt pofon is csattant vagy nyári zivataros hirtelenséggel utcai verekedés kerekedett, melynek a közbelépő rendőr vetett véget. Egy ízben két középkorú iparosasszony esett egymásnak. Micsoda multság volt, mikor a letépett kendő után egymás bubisra nyírott, zsíros, gubancos hajába markolásztak, s azt kezdték rángatni, cibálni! Az utcai megfigyelés általában sokat szórakoztatta Grószit s az ablakból leleselkedve, nem egyszer többet tudott meg az ikerház lakóinak titkolt, rejtegetett dolgairól, mint hozzátartozóik. De Grószki nem élt vissza a helyzettel. Amit látott vagy hallott, nem sietett nagydobra verni, megtartotta magamagának, s ha vásár- vagy ünnepnap látogatójuk akadt, a tapasztalt dolgok hiányzó összefüggéseit néhány ügyesen közbeiktartott kérdéssel igyekezett kiegészíteni, különös gonddal kerülve a pletykaéhség látszatát. Mert Grószki nagyon vigyázott arra, hogy gáncs, megszólás ne fröccsenjen reá, s ismerősei megadják neki azt a tiszteletet, mely koros voltánál s kifogástalan jelleménél fogva egyaránt megillette. Annyira nem volt fecsegő természetű, hogy még övéinek is nagyritkán mondott el valamit, úgyhogy leánya meg is jegyezte egyszer: »Anya sok mindent tud, de nem beszél«.

Négy óra tájban, mikor a barnaszekrényes falióra mély harangzengéssel megszólalt, Grószki elkészítette — sok föllel — délutáni kávéját.

Megitta, azután ide-oda topogott, olykor kikukkantva az ablakon a belátszó utcadarabkára, s elkezdte várni a »gyerekek«-ét, akik kisebb-nagyobb csomaggal, rendszerint hat óra után érkeztek haza. A csomagban benne volt Grószai másnapi ebédhez valója, de benne a hideg vacsora is, vagy a friss vacsorára szánt, felszeletelt borjú- vagy sertéscomb; ezenfelül többnyire valami gyümölcs is, esetleg torta vagy egyéb édesség. Az utóbbiakból Grószai is elcsipegetett, de a többihez nem nyúlt hozzá, vigyázva, hogy az öregek diétás étrendjét pontosan betartsa s gyomrát szükségtelenül ne terhelje.

A hazahozott csomagok mindig felcsigázták érdeklődését, de ezt sohasem mutatta, megelegedett azzal, hogy az asztal végéről nézze, mint bogozza ki leánya szakértelemmel a spárgacsomót, s mint kerülnek elő sorra a papírburkolatból a jobbnál jobb falatok: szalonnaszemcsés téli szalámi, halavány prágai sódar, válogatott felvágott, olajos pisztráng, ízes sajt, melyekkel a »gyerekek« az olcsó kifőzés sietve bekapott ebéd-kotyvalékát szokták feljavítani. De bármily ínycsiklandóak is voltak a hideg vacsora fogásai, Grószai mégis jobban szerette, ha leánya friss vacsorát készít, s vékonyra szeletelt húst vagy májat vetett a rezsón sercégő lábasba, hogy zsíron és hagymán pirulva, jószagukkal az egész konyhát betöltsék. Ilyenkor kedvtelten, felélénkülve nézte, mint sűrőgforog elnehezedésnek induló leánya, milyen frissen, fiatalosan tesz-vesz a konyhában, úgyhogy férjét is elkapta a tevékenység láza: sietve abroszt terített az asztalra, tányérokat, evőeszközöket, poharakat rakott fel, a kancsóba friss vizet csurgatott, az éléskamrából egy hosszú, háromféldecis üveget hozott ki, aranybarna borral. Minden mozdulátán meglátszott, hogy jókedvű, elégedett, az üzlettel nem volt semmi bosszúsága, élvezte az otthon, a nyugalmat, a békét, s nem gondolt a holnapra, mikor a megélhetéért újra folytatni kell a mindennapi robotot.

Grószai is jól érezte magát. A »gyerekek« otthon voltak, megtelt a ház étellel, mozgással, járkálással. Nem süketítette többé a három szoba csendje. Vacsora közben a beszélgetés is megindult, okosan, csendesen, szenvedélytelenül — úgy, ahogy ő szerette — hallhatott ismét néhány újságot, többnyire jelentéktelen, de színes apróságot, melyekből azonban mégis az élet, a lüktető változatosság áramlott a szobákba.

A lefekvés előtti három-négy óra, meleg, harmonikus, megnyugtató mozgalmasságával, feledtette Grószival a többnyire egyhangú napok kivárhatatlan hosszúságát, s már előre örült gyermekei, másnap-délutáni hazaérkezésének. Nem gondolt rá, hogy megöregedett, nem gondolt halálra, elmúlásra. Úgy vette az életet, mintha még évtizedeket tartogatott volna számára. Nyugodt volt, elégedett. A mának, a pillanatnak élt, jövőre szóló tervezgetéssel nem foglalkozott. Csak eggyel nem tudott rendbejönni: az alvással. De emiatt sem nyüögködött. Ahogy tudott, átvergődött az éjszakákon.

Kilenc óra tájban családja elkezdett lefekvésre készülődni, leánya gyors kézzel megvetette az ágyakat, de előbb lecsavarta a villanyt, kitérta az ablakokat, negyedórára kirakta az ágyneműt, hadd szellőzzék újra, azután egymást követve, bementek a fürdőszobába, megeresztették a meleg és hideg vizet s elvégezték megszokott esti mosakodásukat. Nem sokkal később már ágyban feküdtek, tízig még elolvastak egy-két fejezetet az új regényből, majd átszóltak az öregasszonynak, hogy ő is mielőbb feküdjék le, s mivel korán kellett kelniök, lecsavarták a villanyt, s az egész napi talpalástól elfáradtan, hamarosan álomba merültek.

Grószai még féltizenegyig olvasott, akkor ő is eloltotta a villanyt, kinyitotta a zsalukat, s a falba erősített szerkezettel kitámásztotta a szé-

les, felső ablakot, hogy egyrészt világosabb legyen, másrészt hallhassa az éjjeli élet különféle hangjait. Nem szeretett ugyanis teljes sötétségben feküdni, s a bezártság érzésével küszködni az elalvással.

Ha történetesen tíz óra előtt kattantotta le a villanyt, még meghallgathatta a fölöttük lakó szép, szőke bécsi leány önfeledt hegedűjátékát vagy a szembenlakó, törékeny, barna román asszony búsongó éneklését. De amint elmúlt tíz óra, elhalt minden zaj, a gyerekek többé nem szaladgáltak a szobákban, össze-visszakiabálásuk elnémult, ajtókat, ablakokat nem csapkodtak, az emberek csendesebben járkáltak, családi perpatvaraikat lehalkították. Minden nesz eltávolodott, mintha falakat toltak, iktattak volna közbe, vagy vattaréteggel tompították volna hangforrásaikat.

Grósz minden zajban eligazódott, minden hangot, neszt felismert. Meg tudta mondani, honnan szűrődik át az ajtónyikorgás, hol csuktak be egy ablakot, kinek a léptei rengették meg odafenn a mennyezetet, macska surrant-e odalenn a kertben vagy patkányok cikáztak végig, kinek nyitott kaput a házmester, mikor nyikkant ágyába szomszédjuk, a részeges kórista. De az ikerház éjszakai hangjai közül legjobban mégis azt szerette, ha Mici bátyja, a konzervatorista — tompító pedállal ábrándozni kezdett pianinóján s a hangfoszlányok, mint valami rejtett kőfolyosón csörgedező forrás cseppjei, finoman átszűrődtek a falakon.

Grósz, aki valóságos étervadásza volt az éjszakának, megfigyelt és számontartott minden hangot, tehát a városét is. S ha a nagyváros nem is vetekedhetett szingazdagságban a vidékkel, s hangjait többnyire kemény józanság s ritmustalanság jellemezte, a villamosok s autók zúgása, lovak lassan távolodó dobogása éppúgy alkotásra serkentetett egy zeneszerzőt, ahogy megihlette Csajkovszkit a tovairamló trojka.

Néha olyan volt a nagyvárosi éjszaka, mint egy lapjával merőlegesen állított roppant hangszóró, éteri kisülések cikázták át, füttyülés, csengetés, zúgás, recsegés, csörömpölés szaggatta, a központi pályaudvar felől mozdonydohogás ágyúzott fel, szférikus magasságban zenei hangok szálltak keresztül, majd hirtelen elakadt minden közvetítés, s a hangszóró megnémult, megsüketült.

Azon az emlékezetes júliusi éjszakán, melybe történetünk kapcsolódik, a nagyváros csupán a megszokott zajokat hallatta, így az ikerház neszei is jobban érvényesültek.

Grósz aznap korábban tért nyugovóra, s már jótékony álom pillézte szemeit, mikor váratlanul hangos dobbanás rázta fel. Mintha valaki leesett, elvágódott volna, vagy mintha egy szék borult volna fel odalenn, Horváthék lakásában, az ebédlőben, mely más beosztásánál fogva valamivel arrébb feküdt, mint az övéké. — Igen, egészen biztosan hallotta, semmi esetre sem tévedhetett.

Hogy tisztába jöjjön a zaj okával, élesen figyelve, belemeredt az éjszakába. Egyszerre ismét megütötte a fülét valami különös nesz. De mivel az ebédlő nem feküdt közvetlenül alattuk, csak tompán, elmosódva hallhatta. Így túlnyomóan képzeletére, kombináló képességére volt utalva. Hovatovább mégis az a benyomás alakult ki benne, hogy valaki a puszta parketten székfélét húzogatót, tologatót, hol ide, hol oda, ami viszont ellentmondott minden logikus gondolkodásnak. Mert miért művelne valaki ily értelmetlenséget? S különösen éjszaka! — S aztán — itt hirtelen homlokára ütött — hiszen Horváthék nincsenek is odahaza, már több mint két hete, hogy nyaralnak! Hogy ez nem jutott mindjárt eszébe. De akkor az ügy még rejtélyesebb, még bonyolultabb. Ki lehet az éjjeli

látogató, s mi a fenét csinálhat odalenn? — Vagy talán csak nem Laci bácsi, Horváthék agglégény rokona, a kedélyesen anekdótázó, itókát kedvelő újságíró? — Nem, ez sem lehetséges. Ha Laci bácsi szereti is a bort, meg a szeszfélet, még sohasem látták berúgva, tántorogva hazajönni. Egyébként komolyabbnak ismerte, semhogy ily badar éretlenségre vagy szomszédijesztő tréfára szánta volna magát. Aztán: nincs is idehaza! Vagy legalábbis este el kellett volna utaznia vidékre, egyik barátjához. Ezt vejenek említette, s mi oka lenne, hogy hazudják? Vagy az utolsó pillanatban mégis visszamaradt? — Kétségtelen, hogy itt nincs valami rendben. A megmagyarázhatatlan, különös neszt sehogy sem tudta az ismert tényekkel összeegyeztetni.

Ismét belefigyelt az éjszakába. Egy ideig semmit sem hallott, azután újra megkezdődött az ide-odatologatás. Mintha csak üzenet vagy jelzés lenne az éjszakában. Akkor is mi lehet az értelme? Talán jeladás egy künn lapuló cimborának? — Nem igen valószínű. Az ily állandó kopogtatás túlkockázatos. A szomszédok is figyelhetnek, a cirkáló rendőr is meghallhatja. De hát akkor mégis mi lehet? Talán SOS-hívás, segélykérés? — S szinte beledöbbsent ebbe az akaratlan feltevésbe. Dehát kinek, miért, mi okból? — Nem, ez elképzelhetetlen. S erővel elhesegette magától a gondolatot. És mégis az maradt az érzése, hogy odalenn valami baj van.

Olykor úgy tetszett, hogy a székféle tárgy hirtelen odaütődik, odakoppan valamihez, azután percekre csend támad. — Hát ez meg mi lehet? — kérdezte önmagától. S egyre jobban bosszantotta, hogy a különös neszre nem tud magyarázatot találni. Végre is nem állhatta tovább s elhatározta, hogy felkelti leányát. Leszállt az ágyról, átcoszogott a közbeeső ebédlőn, s föléje hajolva, csendesesen keltegetni kezdte:

— Viktor! Viktor! — Ébredj...

De az elfaradt, mélyen alvó asszony csak nehezen ébredt álmából.

— Mi az, anyám? Miért keltettél fel? Talán rosszul vagy? — kérdezte álmosan nyújtózkodva és ásítózva.

— Valaki benn van Horváthék ebédlőjében. Gyere át s hallgasd meg.

— Ugyan, anyám! Biztosan képzelődsz...

— Dehogy képzelődöm. Gyere át s győződj meg te is.

— Dehát mit hallottál? — kérdezte még mindig álmosan, s érzett a hangján, hogy nincs kedve kibújni langymeleg ágyából.

— Valaki széket vagy bútordarabot húzogatólogat.

— Éjnek idején, mikor mindenki alszik? — kérdezte félre nem érthető kételkedéssel. — Csak nem gondolod, hogy valaki betört s felhívja magára a figyelmet? — Rosszul hallottad. A kopogtatás egészen máshonnan jön, nem Horváthéktól, akik, mint jól tudod, nincsenek is odahaza.

— S én mégis azt mondom, hogy az ő ebédlőjükből szűrődik át a hang.

— Mi az, miről beszéltek? — szólt közbe váratlanul Grószai veje is, akit a beszélgetés végül is felébresztett.

— Valaki benn van Horváthék ebédlőjében.

— Horváthék ebédlőjében? — kérdezte csadálkozva. — Honnan veszi ezt, mama?

— Valami nagy zuhanásra ébredtem s azóta, többször, mintha széket vagy bútordarabot tologatnának odalenn.

— Mikor nincs senki odahaza?

— Valaki mégis benn van a lakásban.

— Teljesen lehetetlen!

— Akkor mivel magyarázzátok?

— Azzal, hogy a mama álmatlanságában, összekeveri a kívülről behallatszó hangokat s fantáziál.

— Én — fantáziálok? — mondta méltatlankodva. — Gyertek át hozzám, s ti is hallani fogjátok.

— Semmi értelme. Képtelenségnek tartom, hogy valaki idegen Horváthék ebédlőjében bútorokat tologasson. S ha a mama mégis hallott valamit, az egészen máshonnan jöhet, talán a közeli bútorgyárban akadt ismét valami sürgős éjjeli munka.

— Lehet, fiam, de én mégis mintha Horváthék felől hallottam volna a különös zajt.

— Majd utánaézek reggel, s meglátja, mama, hogy nekünk volt igazunk. — Most pedig feküdjék le, s ne gondoljon többé Horváthék ebédlőjére, mert még csak jobban izgatja képzeletét.

Grószki tehát dolgavegzetlenül visszafeküdt ágyába s bár a kétkedés őt is kikezdte, mégis tovább figyelt. S rövidebb-hosszab időközökben ismét hallani vélte a széktologatást. Azzal is aludt el.

Mikor reggel felébredt, első dolga volt, hogy a földszint felé hallgatódzék. De a külső zaj közben annyira megerősödött, hogy a falakon át szivárgó hangokat teljesen elnyomta. Veje is azzal állított be, hogy nem vett észre semmi gyanúsat. Az ajtót zárva találta, erőszakos feszegetésnek, nyitogatásnak semmi nyoma, húzogatót nem hallott, a kert felőli ablakok csukva voltak, sőt egy kivételével, be is spalettázva, legalábbis így látta az utcáról. Mellékesen érdeklődött a házfelügyelőnél, hogy nem látta-e Laci bácsit, de azt válaszolta, nem, biztosan elutazott még az este, mert poggyászat már délután kivitette a hordárral az állomásra s jegyét is megváltatta.

— Ebből is láthatja, mama — fejezte be szavait —, hogy Horváthék lakásában senki se járhatott s bútor sem tologathatott.

Az érvelés meg is győzte Grószit, meg nem is. Mert, hogy többször hallotta a különös zajt, afelől nem volt kétsége. De hogy, az csakugyan Horváthék felől szűrődött-e át, abban már nem volt biztos, mert veje szavai megingatták.

Tíz óra tájban, mikor az emelkedő júliusi nap az egész nagyvárost beragyogta, s a kísértő éjszaka beteges lidércképeit elhalványította, Grószki hűvösebben gondolt az éjjeli hangra, de hatása alól teljesen nem szabadulhatott, mert a szokatlan élmény zavaró, fekete pontként tapadt meg képzeletében s nem tudta eltávolítani.

Az elintézetlenségnek ebben a hangulatában várta »gyerekei« hazaérkeztek, s amidőn megjöttek, öreges büszkeségből, egyetlen szóval se hozta elő az éjszakai históriát, inkább közömbös dolgokra fordította a beszédet. Ők se említették, nem tulajdonítva neki semmi jelentőséget. Mikor azonban elcsendesedett a ház, Grószki, mintha rádió elé telepednék, megkezdte szokásos éjszakai hangvadászatát, a sok ismert állomás között a különös kopogás rejtett leadóját keresve. S amint éberem figyelve hallgatódzott, egyszerre megütötte fülét az ismert jelzés. Ismét hallhatta a tologatót, csak a hangforrás irányát nem tudta pontosan megállapítani. Azután egy keményebb ütődés vagy koppanás következett, majd hosszabb-rövidebb ideig tartó csend. Mintha az üzenő feleletet várna hívására.

Grószki harmadnap ismét meghallotta a különös jeladást. S bár természeténél fogva idegenkedett a misztikus vagy megmagyarázhatatlan dolgoktól, mégis büszkeséggel töltötte el, hogy egy rejtélyes ügy szálait tartja kezében, melyről rajta kívül senki se tudott.

Grósz hat éjszakán keresztül hallotta a hangokat. De mind gyöngében, kihagyóbban, egyre nagyobb időközökben. A hatodik éjszaka csupán egy-két erőtlén székhúzást. Végül: egyetlen koppanást. Mintegy végső vonaglást. Utolsó gyöngé csákányütést a tárnakon. Többé semmit se hallott.

Egyszerre az az érzés fogta el, hogy odalenn egy néma tragédia játszódott le. Egy tragédia, mely hat nappal előbb kezdődött, s melynek szálát egyedül ő tartotta a kezében. Ha aggodalmasabb természetű, lelkiismeretfurdalásai támadtak volna. De nem volt az. Ő megtette a magáét. Nem tehet róla, hogy nem adtak hitelt szavainak. Azt mondták rá: fantáziál. Érveket sorakoztattak fel ellene. Érveket, melyek sohasem tudták teljesen meggyőzni, mert valami hiányzott belőlük.

Lehunyta szemeit s aludni próbált. Már nem volt tovább érdemes halgatódznia. Ez volt a legnagyobb élmény, mellyel az éjszaka megajándékozta. Ami még azután jöhet, már semmi.

Reggel komoly, ünnepélyes hangulatban ébredt. Mint akit gyász ért, s temetés után van. A néma tragédia ismeretlenjét szinte a maga halottjának érezte. Am nem mutatta, nem beszélt róla. Konokul hallgatott. Az ő szavaiban többé ne kételkedjenek! De úgy érezte, hogy a rejtély már nem tarthat sokáig. Egyre jobban közeledik az óra, mely őt igazolja.

Nyolcad napra Horváthék hazajöttek a nyaralásból. A férfi, az aszszony, a kisleány. Csak úgy roskadoztak a sok poggyásztól. A soffőr is segített a cipekedésben. A kopaszodó, nagybajszú, zsírpárnás házmester, aki délutánonkint mindig a kapu körül lebzsel, szolgálatkészzen sietett a kövér tanácsosné kezéből kivenni a bőröndöt.

— Csakhogy végre idehaza vagyunk — mondta megkönnyebbülten a valamikor szép asszony.

— Laci bácsi nincs idehaza? — kérdezte élésen kutató nézéssel a házfelügyelőtől.

— Nincs, nyolc nappal ezelőtt elutazott.

— Úgy? — kérdezte különös hangsúllyal s férjéhez fordult.

— Ugyan nyisd ki már, apus, az ajtót.

A tanácsos letette a súlyos bőröndöt, előkereste zsebéből a kulcsot s a zárba illesztette.

— No de ilyet! — mondta fejcsóválva. — Képzeld, nem akar bemenni. — Mi a fene lehet ezzel a zárral?

— Majd én, — ugrott oda a házfelügyelő.

— Miért, maga jobban tudja? — fordult feléje némi méltatlankodással.

— Lakatos volnék, kérem...

— Ja, úgy, lakatos... Nohát akkor próbálja meg. Biztosan jobban ért a lakások felnyitásához, mint én — tette utána tréfás hangon, de nem minden él nélkül.

A házfelügyelő átvette a kulcsot s a zárba illesztette. De ugyanúgy járt, mint a tanácsos.

— Hát ez csakugyan nem megy — állapította meg.

— No, mit mondtam? De hát maga jobban ért hozzá.

A házfelügyelő lehajolt s belenézett.

— Nem mehet, kérem, mert kulcs van a zárban.

— Micsoda? Kulcs?

— Igen, kérem.

— S maga itt házfelügyelő s állítólag szemmel tartja a ki-bejárókat is.

— Csak, ha itthon vagyok, de délelőtt, kérem, műhelyben dolgozom.

— Ugyan, apus, hagyj abba, — szólt közbe Horváthné — már a lakók is kezdenek idefigyelni. — Házfelügyelő úr, kérem — fordult most a megbántott emberhez — legyen szíves, hozzon valami szerszámot és nyissa ki az ajtót. Örökké nem állhatunk idekünn.

— S hívjon az őrszobáról egy rendőrt is — szólt utána a tanácsos.

— Rendőrt? — Mi a csodának? — kérdezte a felesége.

— Mert valaki benn van a lakásban.

— S az a valaki a te drágalátos Laci bátyád, aki most úgy alszik a sok italtól, mint a bunda.

— Dehiszen elutazott...

— Talán inkább el akart utazni. De ki látta? — Mert a házmester mondta. Attól még itt maradhatott — jegyezte meg ajkbiggyesztő megvetéssel és bosszúsan elfordult.

Kisvártatva megérkezett a rendőr s a házfelügyelő, aki először megpróbálta a kulcsot kiütni, majd elfordítani. Mikor egyik sem sikerült, vasat feszített az ajtó alá, jobbsarkát kiemelte, a nyíláson át belépett az előszobába, az ajtót egyszerűen kizárta s odatámasztotta a falhoz.

— Tyű, de bűdösség van idebenn! — mondta izzadt homlokát törölgetve.

Midőn a többiek beléptek, az émelyítő szag az ő orrukát is megcsapta. Mintha a nagyvárosi csatornák rothadó bűze áradt volna be valahonnan.

— Hogy ez a Laci bácsi! — méltatlankodott a tanácsosné.

— De mi az ördögöt csinálhatott! — fakadt ki most már Horváth is.

— Nem csinált az semmit, más, itt a baj — szólt közbe a biztos, kemény léptekkel végighaladva az előszobán, benyitott az ebédlőbe.

— Mindjárt gondoltam — fordult vissza a többiekhez, akik kíváncsian dugták be fejüket, de a rettentő szag visszatántorította őket.

— Tessék csak belépni — hívta őket a biztos, s odamutatott az asztal túoldalára, ahol egy ember feküdt a hasán mozdulatlanul, jobbkezeivel egy ebédlőszék lábát szorongatva.

— Jé, hisz ez Laci bácsi! — kiáltott fel meglepetten a kisleány.

— Igen, Laci bácsi — válaszolta gépiesen az anyja. — De te csak maradj künn — tuszkolta vissza, s összekulcsolt kézzel, fehérre váltan, megállt az ajtóban.

— Meghalt — mondta szomorúan a tanácsos s könnyet törölt ki szeméből.

— Meg — ismételte halkán a felesége, mert érezte, hogy mondania kell valamit.

— Guta ütötte — jelentette ki a biztos szakavatottan s közelebbről vizsgálta meg a halottat. — S mert nem tudott beszélni, a széket tologatta ide-oda, de nem hallotta meg senki. — Hogy fel van ezen a helyen karcolva a parkett! — Itt meg csupa apró forgács! Ezt körmeivel kaparta fel kinyjában. — Az öregúr — úgylátszik — szerette az italt — jegyezte meg, s figyelmesen nézte az asztalon levő konyakos üveget, mely majdnem üres volt.

— Egy széket is feldöntött — állapította meg a házmester.

— S most mi fog történni, apus? — kérdezte a tanácsosné.

— Eljönnek a mentők s Laci bácsi tetemét elviszük boncolás végett a hullaházba.

— Sokáig kell erre várjunk, biztos úr? — fordult a tanácsosné aggodalommal a rendőrhöz.

— Nem, amint telefonáltunk, a mentők hamarosan itt lesznek.

— Hallottad, mama, mi újság? — viharzott be hat óra tájban Viktor. — Képzeld: Horváthék megjöttek, s be akartak menni a lakásba, de nem tudtak. Az ajtó belülről be volt zárva s a kulcs benne.

— És?

— Rendőrt és házmestert hívtak, az ajtót felfeszítették, bementek s mit gondolsz, kit találtak az ebédlőben?

— Laci bácsit — holtan.

— Honnan tudod? Talán már hallottad valakitől?

— Nem, de tudom.

— Mégis, hogyan?

— Már két napja sejtettem. Mióta a kopogtatás végleg megszűnt.

— És semmit se szóltál...

— Minek. Úgyse hittétek volna.

— Látod — fordult Viktor az urához, mikor ő is megjött — anya mégis jól hallotta, mégis néki volt igaza.

— Igen, tudom. — S látszott rajta, hogy restelkedik.

— S ha akkor mi rá hallgatunk... — tűnődött maga elé a felesége.

— Igen, ha rám hallgattok — mondta Grósz, de további szavart elharapta.

— Akkor talán megmenthettük volna Laci bácsit — fejezte be anyja gondolatát Viktor.

— És ha megnézitek, hogy nincs-e belülről bezárva az ajtó. De nem tettétek — mondta emeltebb hangon.

— Nem gondoltunk reá, anyám — válaszolta fejét lehajtva, Viktor.

— Akkor nem mondtátok volna, hogy fantáziálok!

S karjait összefonva a győző tekintetével nézett reájuk.